

Cơ hội gọi vốn cho startup công nghệ

Việc gọi vốn từ các quỹ đầu tư mạo hiểm từ lâu là một trong những thách thức lớn đối với startup tại Việt Nam, đặc biệt là startup công nghệ. Không ít doanh nghiệp phải mất nhiều tháng, thậm chí cả năm, để hoàn tất thủ tục nhận vốn từ các quỹ quốc tế. Trong nhiều trường hợp, để đơn giản hóa quy trình, startup Việt buộc phải chuyển cấu trúc doanh nghiệp sang Singapore trước khi gọi vốn. Sự ra đời của Quỹ Đầu tư mạo hiểm TPHCM vì vậy được xem là một bước đi mới, có thể giúp các startup tiếp cận vốn thuận lợi hơn ngay tại Việt Nam.

Quỹ Đầu tư mạo hiểm TPHCM (HCM VIF JSC) ra mắt mới đây với quy mô ban đầu 500 tỷ đồng, cùng với các cơ chế mới từ Nghị quyết 98, được cho là tạo ra thay đổi đáng kể trong môi trường đầu tư cho startup công nghệ tại Thành phố.

Một điểm đáng chú ý là cơ chế chấp nhận rủi ro và miễn trừ trách nhiệm đối với người quản lý quỹ trong một số trường hợp. Trước đây, vốn nhà nước rất khó tham gia đầu tư mạo hiểm vì các quy định bảo toàn vốn. Trong khi đó, đầu tư vào startup vốn có mức rủi ro cao, khả năng thất bại luôn hiện hữu. Nếu dự án không thành công, người ra quyết định đầu tư có thể đối mặt với nhiều rủi ro pháp lý. Với cơ chế mới, nếu việc đầu tư được thực hiện đúng quy trình nhưng dự án vẫn thất bại, người quản lý quỹ có thể được miễn trừ trách nhiệm dân sự hoặc hình sự. Điều này được kỳ vọng sẽ giúp quỹ mạnh dạn hơn khi đầu tư vào các lĩnh vực công nghệ mới như trí tuệ nhân tạo, bán dẫn hay công nghệ xanh.

Bên cạnh đó, quỹ được tổ chức theo mô hình công – tư, hoạt động dưới hình thức công ty cổ phần. Vốn nhà nước chiếm khoảng 40%, phần còn lại đến từ khu vực tư nhân. Mô hình này được xem là một cách dung hòa giữa vai trò dẫn dắt của Nhà nước và tính linh hoạt của thị trường. Thay vì vận hành theo kiểu quỹ hỗ trợ công với nhiều thủ tục hành chính, quỹ hoạt động theo Luật Doanh nghiệp, từ đó có thể ra quyết định dựa trên dữ liệu, tiềm năng thị trường và hiệu quả đầu tư.

Một kỳ vọng lớn khác là quỹ này có thể đóng vai trò “vốn môi” cho startup. Khi được quỹ trong nước rót vốn, startup có thêm điều kiện để hoàn thiện sản phẩm, mở rộng thị trường và củng cố hoạt động kinh doanh. Quan trọng hơn, sự tham gia của một quỹ có yếu tố nhà nước và các tổ chức tài chính trong nước có thể tạo thêm niềm tin cho các nhà đầu tư quốc tế. Điều đó có thể giúp startup Việt giảm áp lực phải thực hiện mô hình “flip”, tức chuyển công ty mẹ sang Singapore để thuận tiện nhận vốn.

Trên thực tế, việc nhiều startup Việt chọn đăng ký pháp nhân ở Singapore không chỉ vì thủ tục đầu tư đơn giản hơn, mà còn vì môi trường pháp lý và chính sách thuế thuận lợi hơn cho đầu tư mạo hiểm.

Trong bối cảnh đó, nếu TPHCM tạo được một cơ chế đầu tư rõ ràng, nhanh hơn và phù hợp hơn với đặc thù của startup, đây có thể là yếu tố giữ doanh nghiệp đổi mới sáng tạo ở lại trong nước.

Ngoài cơ chế đầu tư, TPHCM cũng đang triển khai các chính sách ưu đãi thuế cho startup và nhà đầu tư. Theo đó, startup có thể được miễn thuế thu nhập doanh nghiệp trong một thời hạn nhất định, thường là 5 năm, nếu thuộc nhóm doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo. Với nhà đầu tư, Thành phố dự kiến miễn thuế thu nhập cá nhân hoặc thuế thu nhập doanh nghiệp đối với phần thu nhập từ chuyển nhượng vốn góp hoặc quyền góp vốn vào startup sáng tạo tại TPHCM. Những ưu đãi này có thể góp phần làm tăng sức hấp dẫn của thị trường đầu tư trong nước đối với cả nhà đầu tư nội địa lẫn quốc tế.

Tuy vậy, hiệu quả thực sự của quỹ vẫn sẽ phụ thuộc vào cách vận hành trong thực tế. Startup không chỉ cần vốn, mà còn cần quy trình thẩm định nhanh, tiêu chí đầu tư rõ ràng, khả năng đồng hành sau đầu tư và sự kết nối với các nhà đầu tư tiếp theo. Nếu quỹ chỉ dừng ở vai trò hỗ trợ tài chính mà không tạo được hệ sinh thái đầu tư hiệu quả, tác động sẽ bị hạn chế.

P.T (tổng hợp)

Nguồn: CỔNG THÔNG TIN ĐIỆN TỬ CỤC THÔNG TIN, THỐNG KÊ